

**TQM d.o.o. INSTITUT ZA KVALITET,
STANDARDIZACIJU I EKOLOGIJU**

Modrac b.b., Lukavac, BiH
ID broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008

Tel/fax: +387 35 553 999
Tel/fax: +387 35 554 444
Tel/fax: +387 35 560 309

Mob: +387 61 315 036
E-mail: kvalitetiokolis@tqm.ba
Web: www.tqm.ba

**ZAHTJEV ZA IZDAVANJE OKOLINSKE
DOZVOLE
FARMA ZA TOV PILIĆA
29000 jedinki**

**Visočica d.o.o. Sarajevo
Neumska br. 15, 71210 Sarajevo, BiH**

**Broj: 16-21-4572/25
Datum: 30.06.2025. godine**

OPŠTI PODACI:

Naručilac: Visočica d.o.o. Sarajevo
Neumska br. 15,
71210 Sarajevo, BiH

Projekat: Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole
Farma za tov pilića 29000 jedinki

Broj: 16-21-4572/25

Datum dokumenta: 30.06.2025.

Izvršilac: TQM d.o.o. Lukavac
Institut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju
Modrac b.b., 75300 Lukavac
Identifikacioni broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008
tel/fax: +387 35 553 999, 554-444, 554-445
web: www.tqm.ba, email: info@tqm.ba

Na projektu su radili:

Mirza Tokić, dipl.ing.tehn.

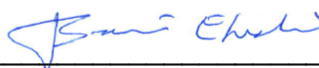
Maida Sultanić, MA.polj.

Enes Softić, bach.ing.građ.

Nermin Alić, dipl.ing.rud.

Elvedin Bešić, bach.ing.maš.

Mr. Nedim Čitaković, dipl.ing.arh.

SADRŽAJ

Uvod	7
A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA/OPERATERU	8
1. Osnovni podaci.....	8
2. Podaci o pogonu/postrojenju	9
3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju.....	9
Podaci u vezi izmjene okolinske dozvole	10
B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA VEZANI ZA OKOLIŠ I/ILI ZAHTJEVE KVALITETA	11
C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA	12
1. Osnovni podaci o lokaciji	12
2. Mape i šeme.....	12
3. Opis pogona i postrojenja	13
3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II.	13
3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom I ili Prilogom II.	17
3.3. Tehnološke jedinice koje nisu nabrojane u Prilogu I ili Prilogu II. (direktno povezane djelatnosti).....	17
3.4. Referentna oznaka emisionog mjesta (oznake: Z - zrak, V - voda, T - tlo, K - sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka.....	18
3.5. Organizacija rada pogona/postrojenja	18
D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA, POMOĆNIH/SEKUNDARNIH SIROVINA I SUPSTANCI, KOLIČINE POTROŠENE/PROIZVEDENE ENERGIJE I POTROŠENE VODE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA	19
1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundarne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju	19
1.1. Popis sirovina, dodatnih materijala i ostalih materijala/supstanci koje ne sadrže opasne supstance.....	19
1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance	20
1.3. Voda.....	22
1.4. Skladištenje sirovine i ostalih supstanci	23
2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju	24
E. OPIS IZVORA EMISIJA, PRIRODA I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (OTPAD, ZRAK, VODA, TLO) TJ. IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI	25
1. Upravljanje otpadom.....	25
1.1. Upravljanje otpadom koji nije opasan	25
1.2. Upravljanje opasnim otpadom	28

2. Emisije u zrak	30
2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova	30
2.2. Glavne emisije u zrak	31
2.3. Glavne emisije u zrak – Karakteristike emisija	32
2.4 Emisije u zrak – Manje emisije u zrak	32
2.5. Navesti granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje u zrak pri obavljanju svoje/ih djelatnosti	33
2. Fugitivne i potencijalne emisije	33
3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak	34
4. Emisije u vode	35
4.1. Emisije u površinske vode	35
4.2. Emisije u površinske vode - Karakteristike emisija (popuniti posebnu tabela za svako emisiono mjesto pojedinačno)	36
4.2.1. Navesti granične vrijednosti emisija supstanci i kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u površinske vode pri obavljanju svoje/ih djelatnosti	36
4.3. Emisije koje se ispuštaju u sistem javne kanalizacije	36
4.4. Emisije u sistem javne kanalizacije - Karakteristike emisija	37
4.4.1. Navesti granične vrijednosti emisija supstanci i parametre kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u sistem javne kanalizaciju pri obavljanju svoje/ih djelatnosti	37
5. Emisije u tlo	37
6. Buka	37
6.1. Emisija buke	37
6.2. Granične vrijednosti emisija buke (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti	37
7. Vibracije	38
8. Nejonizirajuće zračenje	38
F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA	39
1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja	39
2. Ocjena emisija u zrak	42
3. Ocjena emisija u vode	43
3.1. Ocjena kvaliteta površinskih voda	43
3.2. Ocjena uticaja ispuštanja emisija u sistem javne kanalizacije	43
3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda	43
4. Emisije u tlo	43
4.1. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada	43
4.2. Ocjena kvaliteta zemljišta/ podzemnih voda	44

5. Opis mjera za sprječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje	45
6. Ocjena ambijentalne buke	47
7. Opis predloženih mjera za sprečavanje ili smanjenje emisija i/ili produkcije otpada iz postrojenja i rokovi za njihovu realizaciju	48
7.1. Navesti i opisati sve mjere, tehnologije i druge tehnike za sprečavanje (ili ukoliko to nije moguće), smanjenje emisija iz pogona postrojenja i rokove za njihovu realizaciju	48
7.2. Navesti i opisati sve mjere za sprečavanje produkcije otpada i /ili povrata korisnog materijala iz otpada koji producira pogon i postrojenje i rokove za njihovu realizaciju	50
7.3. Sistemi za smanjivanje i kontrolu emisija	50
8. Opis planiranog monitoringa	52
8.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka	52
8.2. Mjerna mjesta i monitoring okoliša	52
9. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)	53
9.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika	53
9.2. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa NRT	53
10. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja	55
11. Sprječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima	59
12. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje) i briga po prestanku aktivnosti	59
13. Popis priloga	60

Uvod

Sadržaj Zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole propisan je članom 86. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21) i Uredbom kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH“, broj 51/21, 74/22).

Obaveza ishodovanja okolinske dozvole za Farmu za tov pilića operatora Visočica d.o.o. Sarajevo proizilazi iz Priloga II Lista pogona i postrojenja za koje kantonalno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21, 74/22) iz tačke 5. Druge aktivnosti, podtačka 5.6. Intenzivan uzgoj: a) od 20000 do 60000 mjesta za perad.

Cilj izrade Zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za farmu za tov pilića kapaciteta 29000 mjesta za perad, operatora Visočica d.o.o. Sarajevo, je da se uz pregled lokacije, tehničke dokumentacije Investitora, analize procesa i sagledanog postojećeg stanja okoliša na lokaciji, uz korištenje zakonskih propisa i relevantnih standarda analizira uticaj planiranog procesa rada, uzimajući pri tome u obzir sve elemente kao i uslove življenja i poboljšanja uslova radnog i životnog okoliša.

Osnova za izradu ovog zahtjeva je postojeća projektna i tehnička dokumentacija, stvarno stanje na terenu i budući planovi Investitora.

Operator Visočica d.o.o. Sarajevo ishodovao je Rješenje o okolinskoj dozvoli za farmu za tov pilića broj: 05-23-19052/19 od 17.03.2020. kod Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo.

A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA/OPERATERU

1. Osnovni podaci

1.1. Naziv operatera	Visočica d.o.o. Sarajevo	
1.2. Pravni status	Društvo sa ograničenom odgovornošću – d.o.o.	
1.3. Vrsta zahtjeva	Novi pogon ili postrojenje	NE
	Postojeći pogon ili postrojenje	DA
	Značajnu izmjenu postojećih pogona i postrojenja	NE
	Prestanak aktivnosti	NE
1.4. Vlasništvo nad privrednim subjektom	Privatno	
1.5. Adresa sjedišta privrednog subjekta	Neumska br. 15, 71210 Ilidža - Sarajevo, BiH	
1.6. Poštanska adresa privrednog subjekta, ukoliko se razlikuje od prethodne	Korča -Tarčin, općina Hadžići	
1.6. Matični broj privrednog subjekta (ID broj, PDV broj)	ID broj 4200321030002 PDV broj 200321030002	
1.7. Šifra osnovne djelatnosti u skladu sa klasifikacijom djelatnosti	01.47 Uzgoj peradi	
1.8.SNAP kod (oznaka djelatnosti)	10 Poljoprivreda	
1.9. NACE kod (oznaka djelatnosti)	A1.4.7 Uzgoj peradi	
1.10. Ovlašteno lice	Samija Aljović	
1.11. Ime i prezime ovlaštenog lica	Samija Aljović	
1.12. Funkcija u privrednom subjektu	Direktor	
1.13. Telefon	+387 61 368 551	
1.14. Faks	-	
1.15. E-mail	visocicadoo@gmail.com	

2. Podaci o pogonu/postrojenju

2.1. Naziv pogona/postrojenja	Visočica d.o.o. Sarajevo Farma za tov pilića
2.2. Adresa na kojoj je lociran pogon i postrojenje	Korča -Tarčin, općina Hadžići
2.3. Koordinate lokacije prema državnom koordinatnom sistemu	6507475, 4847246
2.4. Kategorija industrijskih aktivnosti koje su predmet zahtjeva u skladu sa Prilogom II. ove uredbe	5.6. Intenzivan uzgoj: a) od 20000 do 60000 mjesta za perad.
2.5. Projektovani kapacitet glavne jedinice	29000 mjesta za perad
2.6. Kategorija industrijskih aktivnosti ostalih jedinica u skladu sa Prilogom I. Uredbe	-
2.7. Projektovani kapacitet ostalih jedinica	-
2.8. Broj zaposlenih	2

3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju

Popis svih dobijenih dozvola na dan podnošenja zahtjeva

Naziv dozvole	Referentni br.	Datum izdavanja	Period važenja
Rješenje o okolinskoj dozvoli, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo	Broj: 05-23-19052/19	17.03.2020.	5 godina od dana prijema rješenja
Rješenje o vodnoj dozvoli - Agencija za vodno područje rijeke Save	UP-1/21-3-40-399-4/24	21.10.2024.	5 (pet) godina od dana pravosnažnosti ovog rješenja
Rješenje – vodna dozvola – Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo	07-07-21-12815/24	28.10.2024.	5 (pet) godina od dana konačnosti ovog rješenja

Podaci o ovlaštenom licu za kontakt u vezi sa dozvolom

Ime i prezime ovlaštenog lica	Samija Aljović
Adresa ovlaštenog lica	Neumska br. 15, 71210 Ilidža - Sarajevo, BiH
Funkcija u preduzeću	Direktor
Telefon	+387 61 368 551
Faks	-
E-mail	visocicadoo@gmail.com

Vlasništvo nad zemljištem

Ime i prezime vlasnika nad zemljištem broj zemljišno-knjižnog izvadka i katastarska oznaka nekretnine	Zemljišnoknjižni izvadak broj:065-0-NAR-25-057 406, Zemljišnoknjižni uložak broj: 557; Broj parcele: 1009/2 Katastarska općina: Duranovići; Oznaka nekretnine: Proizvodni objekat 1 - Farma za tov brojlera, Proizvodni objekat 2 – Farma za tov brojlera, Poslovna zgrada u privredi 3 Zemljište uz privrednu zgradu; Vlasništvo: Visočica d.o.o. Sarajevo
Adresa vlasnika	Neumska br. 15, 71210 Sarajevo, BiH

Vlasništvo nad objektima

Ime i prezime vlasnika nad objektima:	Samija Aljović
Adresa vlasnika:	Neumska br. 15, 71210 Ilidža - Sarajevo, BiH
Podaci o ugovoru (Broj, period važenja):	-

Podaci u vezi izmjene okolinske dozvole

Naziv pogona (prema važećoj okolinskoj dozvoli)	
Datum podnošenja zahtjeva za okolinsku dozvolu	
Datum izdavanja okolinske dozvole i broj iz registra izdatih okolinskih dozvola	
Adresa na kojoj je lociran pogon i postrojenje ili neki od njegovih relevantnih dijelova	

Lokacija pogona i postrojenja (kanton, opština, katastarski broj)	
Razlog zbog kojeg se zahtijeva izmjena okolinske dozvole	
Opis predloženih izmjena integralne okolinske dozvole	

*Nije primjenjivo

B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA VEZANI ZA OKOLIŠ I/ILI ZAHTJEVE KVALITETA

Implementiran i certificiran/verificiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom	Ne	-
Implementiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom bez sertifikacije/verifikacije	Ne	-
Popis odgovarajućih internih dokumenata vezanih uz zaštitu okoliša	Ne	-

C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA

1. Osnovni podaci o lokaciji

Jedinica lokalne samouprave	Općina Hadžići
Katastarska općina	k.o. Duranovići
Katastarska čestica	k.č. 1009/2
Navesti udaljenost u metrima do najbližeg naselja, prijemnika otpadnih voda, voda, šuma, zaštićenih područja i drugih osjetljivih područja	- cca. 65 m udaljenost od najbližeg stambenog objekat; - cca. 60 m udaljenost od rijeke Korča; - cca. 150 m udaljenost od šume.

2. Mape i šeme

Broj	Naziv mape ili šeme	Obuhvat mape ili šeme	Broj priloga
1.	Ortofoto karte/šire područje okruženja	(Položaj pogona/postrojenja, najbliža naselja, sa kojim graniči, vodni recipijent, vodna površina, šume, zaštićena i ostala osjetljiva područja)	Prilog 11.
2.	Tlocrt pogona/postrojenja sa mjestima emisija	(Sve tačke emisija i tehnološke jedinice)	Prilog 12.
3.	Dijagram toka/tehnoloških šema	(Tehnološke jedinice u skladu sa tačkama 3.1. do 3.3. s tokom materijala/energije)	Prilog 13.

3. Opis pogona i postrojenja

3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II.

Naziv jedinice				
Farma za tov pilića				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis rada	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
1.	Objekat za tov pilića	29000 jedinki	Objekat za tov pilića, spratnosti prizemlje + sprat, se sastoji od prostorije za tov pilića i komandne sobe sa računarskom opremom za automatsko upravljanje farmom. Objekat je opremljen sljedećim instalacijama: vodovod i kanalizacija, elektroinstalacije i mašinsko-tehnološke instalacije. Pored objekta nalaze se dva silosa za smještaj hrane. U predmetnom objektu se obavlja industrijska proizvodnja utovljenih pilića. Postupak proizvodnje sastoji se od nekoliko faza: - Priprema objekta za useljenje pilića; - Useljenje pilića; - Tov pilića; - Iseljavanje pilića; - Čišćenje objekta. Prostorije za tov pilića potrebno je zagrijati na	Oznaka 1. Prilog 13

			odgovarajuću temperaturu ljeti 24 sata i zimi 48 sati prije useljenja pilića. Prema tehnološkim normativima, u pojedinim fazama tova, temperatura mora biti: - Prvi dan 33-35°C; - Prva sedmica 32-33°C; - U narednom periodu temperatura se svake sedmice smanjuje za 3°C; - Zadnje dvije sedmice iznosi 20-22°C. Pilići se smještaju na prostirku od slame. Hrana se daje 2-3 sata nakon smještaja. Ventilacija u prostorijama utiče na kvalitet zraka, temperaturu i relativnu vlagu. Pravilnom ventilacijom se odstranjuju štetni plinovi iz objekta i reguliše optimalan odnos temperature i vlažnosti zraka. Potrebno je vršiti stalnu zamjenu unutrašnjeg zagađenog sa vanjskim svježim zrakom. U početku je zrak u objektu suh, pa treba voditi računa da relativna vlažnost zraka ne padne ispod 50%. U toku tova brojlera vršit će se primjena	
--	--	--	---	--

			preventivnih mjera kao što su: zaštitna cijepljenja, medikamentozna preventiva, dijagnostički postupci i sanitarne mjere. Ishrana pilića i snadbijevanje vodom je potpuno mehanizovano. Sve faze proizvodnje brojlera unaprijed su strogo definisane i određene. Prihvatom jednodnevnih pilića započinje period tova od 40 (42-45) dana, a narednih 15 dana se obavlja uklanjanje stelje, čišćenje i dezinfekcija, tekuće popravke i opreme i druge pripreme za novi turnus. Tov pilića se obavlja u tri faze: - U prvoj fazi pilići se hrane koncentrovanom hranom tzv. starterom; - U drugoj fazi koja traje 21 dan, pilići se hrane koncentrovanom hranom tzv. groverom; - U trećoj fazi pilići se hrane finišeom. U proizvodnim prostorijama proces ishrane i napajanja je automatizovan. Hrana se dozira automatski prema	
--	--	--	--	--

			zadanoj tehnološkoj recepturi. Optimalna temperatura vode je 10-14°C. Kvalitet vode za piće mora se redovno kontrolisati. Za vrijeme trajanja turnusa obavlja se povremeno čišćenje, a glavno čišćenje prostorija obavlja se nakon iseljavanja pilića. Prvo se obavlja suho čišćenje. Prostirka zajedno sa izmetom se sakuplja i privremeno odlaže u vodonepropusnu lagunu/đubrenku. Po uklanjanju prostirke pod se očisti (omete), zatim se prostorije operu vodom i dezinfikuju. Objekti se osuše i ostave na „biološki odmor“. Prije useljavanja novih pilića u prostorije se unosi prostirka i obavlja zadimljavanje zatvorenih prostorija. Zadimljavanje prostorija predstavlja dezinfekciju pomoću samogorivih cigli ili kocki na bazi formaldehida. Proizvodnja tovnih pilića obavlja se u turnusima. Tokom godine obavi se 5-6 turnusa.	
2.	Silos za skladištenje hrane	2 silosa po 12 t	Uz objekat se nalaze dva silosa za smještaj hrane, kapaciteta svaki po cca. 12 t. Silosi su montažni,	Oznaka 2. Prilog 13

			postavljeni na zajedničku temeljnu ploču. Doziranje hrane iz silosa je automatizovano. Kontroliše se potrošnja hrane i prati prirast pilića.	
--	--	--	--	--

3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom I ili Prilogom II.

Naziv jedinice				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu

*Nije primjenjivo

3.3. Tehnološke jedinice koje nisu nabrojane u Prilogu I ili Prilogu II. (direktno povezane djelatnosti)

Broj	Naziv jedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz dijagrama toka u prilogu
1.	Pomoćni objekti	4 objekta	Uz proizvodni objekat nalaze se pomoćni objekti za smještaj uglja, slame, piljevine i agregat za proizvodnju električne energije	Oznaka 3. Prilog 13
2.	Vodonepropus na septička jama	V=12 m ³	Armirano-betonska, trokomorna septička jama za prihvati i tretman sanitarno – fekalnih otpadnih voda	Oznaka 4. Prilog 13
3.	Vodonepropus na laguna/đubrišna jama	V=197 m ³	Armirano-betonska laguna za prihvati čvrstog otpada od prostirke i đubriva	Oznaka 5. Prilog 13
4.	Vodonepropusni bazen (spremnik) za tehnološku vodu od pranja	V=15 m ³	Armirano-betonska laguna za prihvati tehnoloških otpadnih voda od pranja	Oznaka 6. Prilog 13

			prostorija za uzgoj pilića	
--	--	--	-------------------------------	--

3.4. Referentna oznaka emisionog mjesta (oznake: Z - zrak, V - voda, T - tlo, K - sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka

Oznaka	Tačka emisije	Gauss Kruegerove koordinate		Opis	Broj priloga
		X	Y		
Z	Dimovodni kanal	43°46'10.46" S	18°5'16.28" I	Dimovodni kanal	Prilog 12

3.5. Organizacija rada pogona/postrojenja

USLOVI RADA					
Ukupan broj zaposlenih	2				
Raspored zaposlenih	UREDI	PROIZVODNJA	ODRŽAVANJE	SKLADIŠTE	OSTALO
	1	1	-	-	-
Smjene i aktivnosti	Uredi / administracija		Postrojenja		
	1		1		
Radno vrijeme	Uredi / administracija		Postrojenja		
	08 -16 h		08-16.30		
Broj radnih dana godišnje	-				
Broj sati godišnje	-				
Sezonske varijacije	-				
Smjene i broj radnika po smjeni	Tokom sezonskih varijacija		Preostali dio godine		
	-		-		
Periodi kada poduzeće ne radi	Praznici		U slučaju kada se radi turnus, radni su i praznici		
	Redovne obustave		Međuturnusni period		

D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA, POMOĆNIH/SEKUNDARNIH SIROVINA I SUPSTANCI, KOLIČINE POTROŠENE/PROIZVEDENE ENERGIJE I POTROŠENE VODE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA

1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundarne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju

1.1. Popis sirovina, dodatnih materijala i ostalih materijala/supstanci koje ne sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/supstance	Miris			Prioritetne supstance
		Miris Da/Ne	Opis	Prag osjetljivosti $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
1.	Jednodnevni pilići	Da	U stvaranju mirisa na farmi aktivni su mikroorganizmi koji se nalaze u ekskrementima životinja i njihovim izlučevinama. U tom procesu mogu nastati sljedeće gasne materije sa mirisom: jedinjenja karbona (amonijak, amini, skatol), jedinjenja sumpora (sumporvodoni, merkaptani), ugljikovodici i druga jedinjenja (organske kiseline). Gasovi koji nastaju biološkom fermentacijom u anaerobnim uslovima, metan i ugljen dioksid, su bez mirisa, a u manjim količinama nastaje i amonijak koji ima karakterističan neprijatan miris. U strukturi mirisa učestvuju i jedinjenja sa najmanjim udjelom	-	-

			koncentracije u emitovanim gasovima, a to su skatol, isparljivi enzimi, organske kiseline i sulfidi.		
2.	Hrana za brojlere-koncentrat, smjesa koja u sebi sadrži sve neophodne hranjive sastojke	Ne	-	-	-
3.	Slama	Ne	-	-	-
4.	Vakcine	Ne	-	-	-
5.	Vitaminsko-mineralni preparati	Ne	-	-	-
6.	Dioxy Activ Supra Farm – sredstvo za dezinfekciju	DA	Miris na hlor	-	-

1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/Supstance	CAS Broj	Kategorija opasnosti	Kapacitet skladišta (m ³)	Godišnja upotreba (t)	Potrošnja po jedinici proizvoda (otpremljenog otpada)	Priroda upotrebe	R11	S9
608-494-5	FORMASTER G 730 g, paraformaldehid 37 %, samogoriva	30525-89-4	H228 Zapaljiva krutina H302+H332 Štetno ako se	Ne skladišti se na lokaciji. Na lokaciju se donosi samo	15 cigli po turnusu	Nepoznato	Proces fumigacije	DA	Ne skladište se velike količine, nabava

	masa (ciglica) za dimljenje		proguta ili ako se udiše H315 Nadražuje kožu H317 Može izazvati alergijsku reakciju na koži H318 Uzrokuje teške ozljede oka H335 Može nadražiti dišni sustav H341 Sumnja na moguća genetska oštećenja H350 Može uzrokovati rak.	količina potrebna za upotrebu.					samo po potrebi.
--	--------------------------------	--	---	--------------------------------------	--	--	--	--	---------------------

1.3. Voda

ULAZ									
Javni vodovod		Zahvatanje površinske vode		Vlastiti izvor		Prikupljene atmosferske padavine		Interno recikliranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
cca. 2500 m ³ /god*	100	Nema	-	Nema	-	Nema	-	Nema	-
PRETHODNI TRETMAN (upisati koja količina vode se prethodno tretira radi poboljšanja kvaliteta prije trošenja u procesu)									
Voda za pojenje pilića se tretira u mehaničkim filterima za mehaničko otklanjanja nečistoća.									

MJESTA TROŠENJA											
WC/kupatila		Proizvodni procesi		Proizvodnja vodene pare		Voda za hlađenje		Industrijsko čišćenje		Ostalo pranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
cca. 2500 m ³ /god*	100	Nema	-	Nema	-	Nema	-	Nema podataka	-	Nema podataka	-

*Ukupna količina vode koja se utroši u procesu čišćenja objekata i za sanitarne potrebe.

IZLAZ		
Ugrađeno u proizvod	Vlastiti uređaj za prečišćavanje/recipient/rijeka	Isparavanje (emisije vodene pare u zrak)
-	Vodonepropusna septička jama V= 12 m ³ Vodonepropusni bazen (spremnik) za tehnološku vodu od pranja V= 15 m ³	Nema

TROŠAK ZA VODU			
STAVKA	OSNOVA (m ³ /god)	KM/m ³ *	UKUPNO
1600 m ³ /god	Javni vodovod	Javni vodovod	-
	-	-	

* Trošak za vodu: potrošeno + fiksna taksa.

1.4. Skladištenje sirovine i ostalih supstanci

Broj	Prostor skladišta, privremeno skladištenje, rukovanje sa sirovinom, proizvodima i otpadom	Kapacitet	Tehnički opis	Referentna oznaka sa tlocrta u Prilogu
1.	Silos za skladištenje hrane	2 silosa po cca. 12 t	Uz objekat nalaze se dva silosa za smještaj hrane, kapaciteta svaki po 12 t. Silosi su montažni, postavljeni na zajedničku temeljnu ploču. Doziranje hrane iz silosa je automatizovano. Kontrolise se potrošnja hrane i prati prirast pilića.	Oznaka 2. Prilog 13
2.	Objekat za skladištenje slame	-	Objekat vanjskih dimenzija cca. 12,00 x 6,00 m	Oznaka 8. Prilog 13

3.	Objekat za skladištenje piljevine	-	Objekat vanjskih dimenzija cca. 8,00 x 7,00 m	Oznaka 9. Prilog 13
4.	Objekat za skladištenje uglja i drveta	-	Objekat vanjskih dimenzija cca. 10,00 x 5,00 m	Oznaka 7. Prilog 13

2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju

Potrošnja energije

POTROŠNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna potrošnja (kWh/g, t/g, i sl.)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu potrošnju (%)
Električna energija	cca. 50000 kWh/god	-	-
Ugalj	32 t/god	-	-
Drvo za ogrev	15 m ³ /god		

Proizvodnja energije*

PROIZVODNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna proizvodnja (kWh/g, t/g, i sl.)	Proizvodnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu proizvodnju (%)

*Nije primjenjivo

E. OPIS IZVORA EMISIJA, PRIRODA I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (OTPAD, ZRAK, VODA, TLO) TJ. IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI

1. Upravljanje otpadom

1.1. Upravljanje otpadom koji nije opasan

Otpadni materijal	Broj iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)
			Tona/mjesec	m ³ /mjesec			
Talozi od ispiranja i čišćenja	02 01 01	Prostorija za tov pilića - otpadne vode od pranja objekata i opreme za tov pilića	Procijenjena količina - cca. 4 m ³ /turnus Pražnjenje sadržaja iz sabirne jame je periodično. Ova vrsta otpada nastaje prilikom pranja prostorija i opreme za tov	-	Prikupljaju se u sabirnu jamu - vodonepropusna jama za tehnološku vodu bez ispuštanja efluenta, koja se povremeno prazni	-	Otpad zbrinjavati putem ovlaštenog pravnog lica

			pilića. Nije moguće odrediti količinu nastalog otpada u vremenskom periodu od jednog mjeseca.				
Otpadna životinjska tkiva	02 01 02	Prostorije za tov pilića - uginule jedinke	cca. 0,2 t/turnus Ova vrsta otpada nastaje u periodu kada je u toku uzgoj pilića. Nije moguće odrediti količinu nastalog otpada u vremenskom periodu od jednog mjeseca.	-	Namjenske posude sa rashladnim uređajem predviđene za tu namjenu	-	Odlaganje na groblju za životinje u skladu sa zakonskim propisima uz nadzor veterinarske službe

Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući pokvarenu slamu), efluenti, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka	02 01 06	Prostorije za tov pilića	Procijenjena količina - cca. 90 t/turnus Ova vrsta otpada nastaje prilikom čišćenja prostorija za tov pilića nakon završenog uzgoja. Nije moguće odrediti količinu nastalog otpada u vremenskom periodu od jednog mjeseca.	-	Prikupljaju se u vodonepropusnu laguna/đubrišnu jamu koja se povremeno prazni	Preuzimanje i odvoz obalja Zemljoradnička - zadruga Tarčin - Hadžići	
Odbačena električna i elektronska oprema nije navedena pod 20 01 21 i 20 01 23	20 01 36	Prostorije za tov pilića, otpad nastaje prilikom zamjene neispravnih sijalica	Procijenjena količina – cca. 0,1 m ³ /turnus	-	Namjenski kontejner/posuda	-	Otpad zbrinjavati putem ovlaštenog pravnog lica

Miješani komunalni otpad	20 03 01	Kompleks farme	0,3 t/mjesec	0,3 m ³ /mjesec	Namjenski kontejner	-	Otpad zbrinjavati putem ovlaštenog pravnog lica
Muljevi iz septičkih jama	20 03 04	Sanitarni čvorovi	-	Procijenjena količina - cca. 6 m ³ /mjesec	Prikupljaju se u septičku jamu bez ispuštanja efluenta, koja se povremeno prazni	-	Periodično pražnjenje obavlja JKP Komunalac d.o.o. Hadžići

1.2. Upravljanje opasnim otpadom

Otpadni materijal	Broj iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)
			Tona/mjesec	m ³ /mjesec			
Ostali otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe	18 02 02*	Objekti za tov pilića	cca 1-2 kg/turnusu Ova vrsta otpada nastaje	-	-	-	Aktivnosti koje mogu proizvoditi navedeni otpad obavlja

specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije			u periodu kada je u toku uzgoj pilića				ovlašteni operator. Operator nastali otpad odnosi sa sobom i isti odlaže na adekvatan način u krugu vlastite lokacije. Tako da ova vrsta otpada ne zaostaje na lokaciji predmetnog pogona.
---	--	--	---	--	--	--	--

2. Emisije u zrak

2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova

Tačka emisije:

Emiter, oznaka:	-
Opis:	-
Koordinate (geografska širina i dužina decimalnim stepenima):	-
Podaci za dimnjak:	-
Dijametar:	-
Visina iznad tla (m):	-
Datum puštanja u rad:	-

Karakteristike emisije:

Kapacitet kotla	-
Proizvodnja pare:	-
Toplotni ulaz:	-
Gorivo	-
Tip:	-
Maksimalna potrošnja goriva	-
Sadržaj sumpora u gorivu %:	-
NOx	-
Aktuelna koncentracija O₂ %	-
Maksimalni protok gasova	-
Temperatura	°C(max.) °C(min.) °C(avg.)

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjeak)	min/h h/dan dan/god
-----------------------------------	---------------------------

*Nije primjenjivo

2.2. Glavne emisije u zrak

Emisiona tačka; Ref. Br:	Z, Kotlovsko postrojenje br.1
Izvor emisije:	Kotlovsko postrojenje za sagorijevanje
Opis:	Topling Prnjavor, TK 250; 250 kW; 2018; Ugalj/drvo
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	6507496, 4847234
Detalji o dimnjaku	
Dijametar:	0,3 m
Visina (m):	- m
Datum početka emitovanja:	2019.

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	- Nm ³ /d	Maks./dan	- m ³ /d
Maksimalna vrijednost/sat	- Nm ³ /h	Min. brzina protoka	- m.s-1
(2) Ostali faktori			
Temperatura	°C(max)	°C(min)	°C
Zapreminski izrazi su dati kao: ☒ suho ☐ vlažno			

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjeak)	min/h h/dan dan/god postrojenje radi tokom grejne sezone i po potrebi prema planu proizvodnje
-----------------------------------	--

Na predmetnoj lokaciji farme za uzgoj tovnih pilića instaliran je sistem zagrijavanja prostorija preko kotla za sagorijevanje, a kao energent se koristi ugalj i drvo. Investitor je u planu instalirati sistem za zagrijavanje proizvodnih objekata pomoću UNP-a propan-butan smjesa. Prostorije bi se zagrijavale uduvavanjem toplog zraka preko ugrađenih kalolifera. Ovaj način zagrijavanja potpuno bi zamijenio korištenje kotlovskog postrojenja za sagorijevanje uglja i drveta.

2.3. Glavne emisije u zrak – Karakteristike emisija

Referentni broj emisione tačke – Z1¹

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja			
	mg/Nm³		kg/h			mg/Nm³		kg/h	
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.
Kisik (O₂)	-	-	-	-	Nema tretmana	12,67 %	-	-	-
Ugljik (II) oksid (CO)	-	-	-	-		531,95	-	-	-
Ugljik (IV) oksid (CO₂)	-	-	-	-		5,65 %	-	-	-
Azotni oksidi (NOₓ)	-	-	-	-		166,24	-	-	-
Sumpor (IV) oksid (SO₂)	-	-	-	-		685,25	-	-	-
Dimni broj	-	-	-	-		/	-	-	-
Čvrste čestice/prašina niske koncentracije	-	-	-	-		92,68	-	-	-

2.4 Emisije u zrak – Manje emisije u zrak

Tačka emisije	Opis	Detalji emisije				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	kg/god.	

*Nije primjenjivo

¹ Izvještaj o mjerenju emisije zagađujućih materija u zrak za Visočica d.o.o. Sarajevo, broj 404/24, od 5.12.2024. godine

2.5. Navesti granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje u zrak pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Prema Pravilniku o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorjevanje („Službene novine Federacije BiH“, br. 3/13 i 92/17) granične vrijednosti su date u nastavku.

B. Granične vrijednosti dimnog broja, emisije CO i NO_x za nova mala postrojenja za sagorjevanje zavisno od vrste goriva

Čvrsta goriva

1) dimni broj	≤ 1
2) ugljen monoksid:	
- postrojenja toplotne snage 50 kW _{th} - 150 kW _{th}	4.000 mg/m ³ _n
- postrojenja toplotne snage 150 kW _{th} - 500 kW _{th}	2.000 mg/m ³ _n
- postrojenja toplotne snage 500 kW _{th} - 1 MW _{th}	1.000 mg/m ³ _n
3) azotni oksidi (izraženi kao NO ₂)	
- postrojenja toplotne snage 100 kW _{th} - 1 MW _{th}	250 mg/m ³ _n

3. Fugitivne i potencijalne emisije

Osnovni specifični zagađivači atmosfere kada je u pitanju navedena predmetna djelatnost, a koji predstavljaju manje emisije u zrak, su otpadni produkti intenzivnih metaboličkih procesa kao što su NH₃, H₂S i CO₂ i CO u vidu plinovite faze.

Ti se produkti ventilacijom emituju u okolnu atmosferu, ali u vrlo niskim koncentracijama, te se procjenjuje da značajno ne utiču na kvalitet zraka, a isto tako i na biosferu uključujući i poljoprivrednu djelatnost.

Za vrijeme prozračavanja peradarnika dolazi do emisije u zrak i prašine. Prašina se sastoji od sitnih čestica hrane i paperja. Emisija ove prašine je, kako je i navedeno povremena i nije intenzivna, te ne utiče u velikoj mjeri na okoliš. Ova prašina se uglavnom zadržava unutar samog proizvodnog prostora te se redovno čisti od strane zaposlenika.

Pojava neugodnih mirisa na lokaciji nije osjetna radi pravovremenih poduzetih mjera i kvalitetnog vođenja samog procesa, a intenzitet zavisi i od procesa mikrobiološke razgradnje organske tvari i vremenskim prilikama (intenzivnije je za vrijeme ljetnih mjeseci i prilikom čišćenja farme).

Na navedenoj lokaciji nisu vršena mjerenja kvaliteta zraka u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša, Izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br.15/21), Zakonom o zaštiti zraka ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 04/10), Pravilnikom o monitoringu kvaliteta zraka ("Službene novine FBiH", br.12/05 i 9/16), Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka ("Službene novine FBiH", br.1/12, 50/19, 3/21).

3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak

Emisiono mjesto (referentni broj)	Opis	Uzrok (uslov) koji emisiju može da izazove	Detalji o emisiji (Potencijalna maksimalna emisija)		
			Materijal	mg/Nm ³	kg/h

* Nije primjenjivo

4. Emisije u vode

4.1. Emisije u površinske vode

Otpadne vode od pranja objekata i opreme za tov pilića prikupljaju se i odvođe u vodonepropusnu sabirnu jamu bez preliva efluenta, koja se povremeno prazni.

Sanitarno-fekalne otpadne vode iz predmetnog objekta prikupljaju se i odvođe u vodonepropusnu septičku jamu bez ispusta i preliva efluenta, koja se povremeno prazni.

Na predmetnoj lokaciji se ne provodi monitoring otpadnih voda.

Emisiono mjesto:

Emisiono mjesto Ref. Br:	
Izvor emisije:	
Lokacija:	
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu:	
Ime recipijenta (rijeka, jezero...):	
Protok recipijenta:	
Kapacitet prihvatanja zagađujućih materija:	

Detalji o emisijama:

Emitovana količina			
Prosječno/dan	- m ³ /dan	Maksimalno/dan	- m ³
Maksimalna vrijednost/sat	- m ³		

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjeak)	Tokom čitave godine a prema planu proizvodnje
-----------------------------------	---

*Nije primjenjivo

4.2. Emisije u površinske vode - Karakteristike emisija (popuniti posebnu tabelu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Emisiono mjesto:

Parametar	Prije tretmana				Na ispustu u recipijent				Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	

*Nije primjenjivo

4.2.1. Navesti granične vrijednosti emisija supstanci i kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u površinske vode pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

*Nije primjenjivo

4.3. Emisije koje se ispuštaju u sistem javne kanalizacije

Nije primjenjivo. Na predmetnoj lokaciji nema ispuštanja otpadnih voda u sistem javne kanalizacije.

Emisiono mjesto:

Emisiono mjesto ref. br.: (Ref.br mora odgovarati broju na mapi lokacije)	-
Mjesto povezivanja s kanalizacijom:	-
Koordinate u DKS-u	-
Naziv privrednog subjekta koje upravlja sistemom prikupljanja otpadnih voda	-
Da li je kanalizacioni sistem priključen na uređaj za prečišćavanje?	-
Naziv konačnog recipijenta otpadnih voda iz kanalizacije	-

Detalji o emisijama:

Emitovana količina			
Prosječno/dan	vremenski uslovljeno m ³ /dan	Maksimalno/dan	Vremenski uslovljeno
Maksimalna vrijednost/sat	- m ³	-	-

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosječno)	min/h - h/dan - dan/god - radni sati u godini -
-----------------------------	--

4.4. Emisije u sistem javne kanalizacije - Karakteristike emisija

Nije primjenjivo.

4.4.1. Navesti granične vrijednosti emisija supstanci i parametre kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u sistem javne kanalizaciju pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Nije primjenjivo.

5. Emisije u tlo

Nije primjenljivo. Na predmetnoj lokaciji nije rađen monitoring emisije u tlo.

6. Buka

6.1. Emisija buke

Nije primjenljivo. Na predmetnoj lokaciji nije rađeno mjerenje okolinske buke.

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Zvučni pritisak (dBA) na referentnu udaljenost	Periodi emisije
			Dan	

6.2. Granične vrijednosti emisija buke (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti

Nije primjenljivo.

7. Vibracije

Nije primjenljivo. Na predmetnoj lokaciji nije rađen monitoring vibracija.

8. Nejonizirajuće zračenje

Nije primjenljivo. Na predmetnoj lokaciji nije rađen monitoring nejonizirajućeg zračenja.

F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA

1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja

1. Praćenje emisije

Na predmetnoj lokaciji farme obavlja se mjerenje emisije zagađujućih materija u zrak i monitoring nastanka otpada. Kompletan monitoring se vrši u skladu sa monitoring planom iz postojeće okolinske dozvole.

2. Tačke emisije (ispusti)

U prethodnim poglavljima navedena su emisiona mjesta na predmetnoj lokaciji, dat opis i koordinate ispusta. Mjerna mjesta prikazana su grafički u prilogima zahtjeva.

3. Lokacija mjerenja/uzorkovanja

Sve lokacije mjerenja/uzorkovanje se nalaze u kompleksu farme za tov pilića i grafički su prikazane u prilogima zahtjeva.

4. Metode mjerenja/uzorkovanja

Metodologija mjerenja, izbor mjerne opreme, izvođenje mjerenja kao i obrada mjernih rezultata izvršena je u skladu sa BAS EN ISO/IEC 17025.

U tabelama u podnaslovu 8.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka poglavlja F. date su metode i standardi uzorkovanja i analize za svaki pojedinačni parametar.

5. Učestalost mjerenja

Osnova za mjerenje, ispitivanje i ocjenu uticaja na okoliš je Rješenje o okolinskoj dozvoli broj: 05-23-19052/19, od 17.03.2020. godine.

Osnova za mjerenje emisije zagađujućih materija u zrak je Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“ broj: 72/24), Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine Federacije BiH“ broj: 3/13, 92/17) i Pravilnik o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine Federacije BiH“ broj: 9/14, 97/17).

U svrhu monitoringa krutog otpada koji nastaje na lokaciji donesen je Plan upravljanja otpadom, koji je izrađen kao prilog ovom dokumentu, kojim se obezbjeđuje: smanjenje otpada po količini, tretiranje nastalog otpada na način kojim se osigurava povrat sirovinskog materijala, redovan odvoz otpada sa

lokacije i smanjenje od rizika zagađenja: vode, zraka i tla. Imenovana je odgovorna osoba za sprovođenje donešenog Plana upravljanja otpadom, a koja je u obavezi vođenja pismenih zabilježki - Dnevnika rada o količini nastalog otpada po kategorijama u skladu sa listom otpada, čišćenja i održavanja strojeva.

Za potrebe zbrinjavanja svih vrsta otpada operater je u obavezi sklopiti ugovore sa ovlaštenim institucijama za zbrinjavanje različitih vrsta otpada koje nastaju na predmetnoj lokaciji.

6. Uslovi mjerenja/uzorkovanja

Uslovi mjerenja/uzorkovanja moraju zadovoljavati propisane standarde, tako da se mjerenja/uzorkovanja mogu provoditi tehnički odgovarajuće i bez opasnosti po izvršioca. Svako mjerno mjesto mora biti pristupačno. Isto tako, sva mjerna oprema mora biti usklađena sa standardima i mora biti kalibrisana, što se dokazuje prilaganjem akreditacije uz izvještaje o monitoringu. Sva mjerenja i uzorkovanja moraju se provoditi pri optimalnom režimu rada pogona i postrojenja.

7. Parametri nadzora rada pogona/postrojenja

- Tehnička ispravnost i funkcionalnost uređaja za tretman otpadnih voda;
- Emisija zagađujućih materija u zrak iz pogona, objekata i instalacija, te sa manipulativnih prostora;
- Praćenje emisije buke u cilju otklanjanja uzroka njene pojave i sprečavanja negativnih uticaja na okoliš i lokalno stanovništvo;
- Sakupljanje, skladištenje i otprema svih vrsta otpada i uredno vođenje evidencije u cilju sprečavanja negativnih uticaja na okoliš;
- Nadzor nad obavljanjem radnih aktivnosti i operacija u svrhu preveniranja emisija i negativnih uticaja na okoliš, čišćenje manipulativnih površina i skladišta.

8. Analitička metodologija

Monitoring emisije u zrak vrši se prema standardnim metodama i korištenjem kalibrisanih mjernih uređaja. Analiza i ocjena rezultata mjerenja je izvršena prema propisanim graničnim vrijednostima. O rezultatima vršenja nadzora rada pogona i postrojenja treba voditi urednu evidenciju, posebno prilikom konstatovanja neusklađenosti sa planom mjera i zakonskom regulativom, te prilikom registrovanja povećanih emisija i incidentnih slučajeva koji uzrokuju negativne uticaje na okoliš. U takvim situacijama u evidenciju treba obavezno unijeti da li je i šta je poduzeto u cilju otklanjanja uzroka povećane emisije, te da li su postignuti zadovoljavajući efekti i cilju postizanja optimalnih uslova i normalnih ekoloških performansi.

9. Tijelo koje provodi mjerenja/uzorkovanja

Sva mjerenja i analizu rezultata mjerenja mora vršiti ovlaštena i akreditovana laboratorija. Akreditovana ispitna laboratorije koja je vršila monitoring je Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo.

10. Organizacija koja provodi analizu/laboratorij

Analizu i ocjenu rezultata monitoringa, odnosno okolinskih mjerenja provodi akreditovana ispitna laboratorije Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo.

11. Autorizacija/akreditacija za mjerenje ili autorizacija/akreditacija laboratorija

Ispitna laboratorija Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo, Certifikat o akreditaciji broj LI-03-01.

12. Vrednovanje rezultata mjerenja

Na osnovu izmjerenih koncentracija zagađujućih materija u zrak i preračunatih vrijednosti, može se zaključiti da dobijene vrijednosti na ovom stacioniranom izvoru ne prelaze granične vrijednosti emisija, propisane važećim zakonskim i podzakonskim normama.

13. Metoda evidencije i pohranjivanja podataka

Interno vođenje evidencija u elektronskoj formi i čuvanje važećih izvještaja u arhivi predmetnog društva.

14. Planirane promjene nadzora

Temeljni cilj promjene nadzora jeste integriranje mjera i aktivnosti za sprečavanje/smanjenje emisija i negativnih uticaja na okoliš u sistem upravljanja procesima i radnim aktivnostima, što podrazumijeva da zaštita okoliša postane obaveza svakog radnog mjesta i svakog zaposlenika u ovom pogonu.

15. Nadzire li se stanje okoliša?

Na predmetnoj lokaciji se vrši monitoring emisije zagađujućih materija u zrak i monitoring nastanka otpada.

2. Ocjena emisija u zrak

Emisija u zrak

Tačka emisije	Opis	Detalji emisije				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	kg/god.	
Z – kotlovsko postrojenje br. 1	Postrojenje za sagorijevanje – Topling Prnjavor, TK250, 250 kW. Kao energent koristi se ugalj i drvo. Prema lab. Izvještaju o mjerenju emisije zagađujućih materija u zrak mjerno mjesto za kotao zadovoljava uslove propisane standardom BAS EN 15259	O ₂	12,67	-	-	-
		CO	531,95	-	-	-
		CO ₂	5,65	-	-	-
		NO _x	166,24	-	-	-
		SO ₂	685,25	-	-	-
		Dimni broj	-	-	-	-
		Čvrste čestice/prašina niske koncentracije	92,68	-	-	-

3. Ocjena emisija u vode

3.1. Ocjena kvaliteta površinskih voda

Mjesto vršenja monitoringa/Koordinate po DKS-u:

Parametar	Rezultati (mg/l)		Način uzimanja uzorka (automatski, ručno (trenutni jednokratni, trenutni kompozitni itd.))	Normalni analitički opseg	Analitička metoda/tehnika	Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (filteri, itd.)
	Datum:	Datum:				

3.2. Ocjena uticaja ispuštanja emisija u sistem javne kanalizacije

Nije primjenjivo.

3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda

Nije primjenjivo.

4. Emisije u tlo

4.1. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada

Vlasnik zemljišta	Lokacija na kojoj se vrši rasprostiranje	Podaci sa mape br.	Ref. Br.	Potrebe za fosforim đubrivom za svaku farmu (1)

Vlasnik zemljišta/Farmer _____

Referentna mapa

Identitet površine	
Ukupna površina (ha)	
(1) Upotrebljiva površina (ha)	
Test zemljišta na fosfor mg/l	
Datum izrade testa za fosfor	
Kultura	
Potrebe za fosforom (kg P/ha)	
Količina mulja rasprostranjena na farmi (m³/ha)	
Procjenjena količina fosfora u mulju rasprostranjenom na farmi (kg P/ha)	
(2) Zapremina na koju treba da se aplicira (m³/ha)	
Aplicirani fosfor (kg P/ha)	
Ukupna količina rasprostranjenog mulja (m³)	

Ukupna količina koja se može unijeti na farmu

Koncentracija fosfora u materijalu koji se rasprostire	- kg fosfor/m ³
Koncentracija azota u materijalu koji se rasprostire	- kg azot/m ³
Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (organska đubriva, itd.)	

*Nije primjenljivo

4.2. Ocjena kvaliteta zemljišta/ podzemnih voda

Monitoring kvaliteta zemljišta i podzemnih voda na predmetnoj lokaciji se ne provodi.

5. Opis mjera za sprječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje

Ocjena upravljanja otpadom

Naziv i broj otpada	Opis otpada	Godišnja količina proizvedenog otpada	Godišnja količina obrađenog otpada (t)	Postupak obrade otpada i sistem smanjenja proizvodnje količina otpada	Otpad skladišten na lokaciji (metod, lokacija i ugovarač)
Talozi od ispiranja i čišćenja 02 01 01	Talozi od ispiranja i čišćenja objekata za tov pilića	Procijenjena količina - cca. 20 m ³	-	-	Prikupljanje u sabirnu jamu – vodonepropusna jama za tehnološke otpadne vode, koja se po potrebi prazni Otpad zbrinjavati putem ovlaštenog pravnog lica
Otpadna životinjska tkiva 02 01 02	Uginule jedinke	Procijenjena količina – cca. 1 t	-	-	Privremeno odlagati u namjenske posude sa rashladnim uređajem Odlaganje na groblju za životinje u skladu sa zakonskim propisima uz nadzor veterinarske službe
Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući pokvarenu slamu), efluenti, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka 02 01 06	Slama i feces iz prostorija za tov pilića	Procijenjena količina - cca. 450 t	-	-	Privremeno odlaganje u vodonepropusnu lagunu/đubrišnu jamu, koja se povremeno prazni Preuzimanje i odvoz obavlja Zemljoradnička zadruža Tarčin - Hadžići

Odbačena električna i elektronska oprema nije navedena pod 20 01 21 i 20 01 23 20 01 36	Pokvarene sijalice ili druga električna oprema	Procijenjena količina – cca. 0,5 m ³	-	-	Privremeno odlaganje u namjenske kontejnere Otpad zbrinjavati putem ovlaštenog pravnog lica
Miješani komunalni otpad 20 03 01	Komunalni otpad	cca. 4 m ³	-	-	Privremeno odlaganje u namjenske kontejnere Otpad zbrinjavati putem ovlaštenog pravnog lica
Muljevi iz septičkih jama 20 03 04	Otpadne vode iz sanitarnih čvorova	Procijenjena količina - cca. 72 m ³	-	-	Privremeno prikupljanje u septičku jamu bez ispuštanja efluenta, koja se povremeno prazni od strane JKP Komunalac d.o.o. Hadžići
Ostali otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije 18 02 02*	Otpad od liječenja i prevencije pilića	cca. 8 kg	-	-	Aktivnosti koje mogu proizvoditi navedeni otpad obavlja ovlašteni operator. Operator nastali otpad odnosi sa sobom i isti odlaže na adekvatan način u krugu vlastite lokacije. Tako da ova vrsta otpada ne zaostaje na lokaciji predmetnog pogona.

6. Ocjena ambijentalne buke

	Geografska širina i dužina u decimalnim stepenima (5 Sjever, 5 Istok)	Nivo buke /dB(A)			Način smanjenja i prigušenja buke (metodi, načini, i sl.)
		L(A)eq	L(A)10	L(A)90	
1. Granica instalacije					
Mjesto 1:					
Mjesto 2:					
Mjesto 3:					
Mjesto 4:					

***Nije primjenljivo**

7. Opis predloženih mjera za sprečavanje ili smanjenje emisija i/ili produkcije otpada iz postrojenja i rokovi za njihovu realizaciju

Provođenje mjera za sprečavanje ili smanjenje emisija i produkcije otpada treba da bude kontinuirano. U nastavku su date mjere za sprečavanje ili smanjenje negativnog uticaja emisija u okoliš.

7.1. Navesti i opisati sve mjere, tehnologije i druge tehnike za sprečavanje (ili ukoliko to nije moguće), smanjenje emisija iz pogona postrojenja i rokove za njihovu realizaciju

Mjere za sprečavanje ili smanjenje emisija u zrak:

- Redovno obavljati mjerenje zagađujućih materija u zrak, prema monitoring planu iz okolinske dozvole i važećoj zakonskoj regulativi;
- Pratiti kvalitet i utrošak korištenog energenta za zagrijavanje prostora;
- Redovno čistiti i tehnički održavati kotlovska postrojenja;
- Redovno čistiti dimnjak i ostale dijelove kotlovnice;
- Koristiti zatvorene sisteme za dovoz i transport hrane u silose i u proizvodne prostorije;
- Zabranjuju se sve nekontrolisane operacije (spaljivanje otpadnog materijala ili ambalaže itd.) koje bi mogle proizvesti negativne uticaje na zrak. Svi postupci i sve operacije pri kojima nastaju štetne emisije u zrak moraju biti strogo kontrolisani;
- Planska nabavka sirovina u cilju smanjenja kretanja transportnih sredstava u krugu pogona;
- Redovno, nakon svakog turnusa, obavljati čišćenje proizvodnih objekata;
- Za čišćenje i dezinfekciju objekata koristiti biorazgradiva sredstva koja posjeduju sigurnosno-tehnički list sa potvrdom da su nabavljene od ovlaštene firme zadužene za proizvodnju i stavljanje u promet hemijskih tvari i njihovih pripravaka koji nakon upotrebe dopijevaju u vodu, te da su u skladu sa popisom otrova namijenjenih za deratizaciju, dezinfekciju, dekontaminaciju, održavanje komunalne higijene i odstranjenje loših mirisa;
- Redovno čistiti prostor oko objekata;
- Redovno čistiti manipulativne površine unutar kruga pogona.

Mjere za sprečavanje ili smanjenje emisija u vode i tlo:

- Osigurati prikupljanje i odvođenje sanitarno-fekalnih otpadnih voda iz predmetnog objekta u vodonepropusnu saptičku jamu bez ispusta i preliva efluenta;
- Osigurati povremeno pražnjenje, odvoz i konačno zbrinjavanje sadržaja septičke jame od strane ovlaštenog pravnog lica za tu djelatnost, a sve u skladu sa vodnim aktima i važećoj zakonskoj regulativi;

- Osigurati prikupljanje i odvođenje otpadnih voda od pranja objekata u vodonepropusnu sabirnu jamu bez ispusta i preliva efluenta;
- Osigurati čišćenje sabirne jame i pratećih elemenata, odvoz i konačno zbrinjavanje sadržaja isključivo od strane ovlaštenog pravnog lica za tu djelatnost, a sve u skladu sa sa vodnim aktima i važećoj zakonskoj regulativi;
- Osigurati prikupljanje i odvođenje oborinskih nezagađenih otpadnih voda sa krovnih i travnatih površina, koje ne smiju biti zagađene naftom, naftnim derivatima i drugim opasnim i štetnim materijama, zasebnim sistemom kanala i ispuštati u otvoreni kanal za oborinske vode;
- Odvodnju i tretman otpadnih voda koje nastaju u predmetnim objektima obavljati na način i u skladu sa uslovima propisanim u vodnim aktima izdatim od nadležnih institucija;
- Objekte čija je svrha odvodnja i tretman onečišćenih otpadnih voda koje nastaju radom predmetnog pogona redovno održavati i koristiti na takav način koji će obezbijediti njihovu potpunu ispravnost i funkcionalnost;
- Nakon završenog turnusa praktikovati prvo suho čišćenje prije pranja vodom;
- Spriječiti rasipanje tečnog i krutog otpada po okolnom zemljištu;
- Aplikaciju đubriva na poljoprivredne površine vršiti u skladu sa pravilima dobre poljoprivredne prakse;
- Osigurati bezbjedno skladištenje i upravljanje sa opasnim materijama, opasnim otpadom i otpadom nastalim na predmetnoj lokaciji;
- Investitor je obavezan pridržavati se svih mjera i uslova propisanih u vodnim aktima izdatim od strane nadležnih organa, a koji se odnose na korištenje i zaštitu voda.

Mjere za sprečavanje ili smanjenje emisija okolne buke:

- U slučaju povećanja buke, smanjiti nivo buke tokom proizvodnje kombinacijom sljedećih tehnika, a pritome ne remeteći proizvodni proces;
 - o Izolirati bučne jedinice,
 - o Koristiti unutrašnje i vanjske obloge izrađene od zvučno izolacijskih materijala,
 - o Zvučno izolirati objekte,
 - o Zatvarati vrata i prozore u područjima zahvaćenim bukom;
- Redovno obavljati kontrole tehničke ispravnosti i održavanje opreme;
- Pri nabavci opreme voditi računa o nivou buke koju ona emituje;
- U slučaju proširenja proizvodnje ili nabavke novih strojeva potrebno je utvrditi eventualne nove izvore, te njihov kumulativni učinak na nivo buke.

7.2. Navesti i opisati sve mjere za sprečavanje produkcije otpada i /ili povrata korisnog materijala iz otpada koji producira pogon i postrojenje i rokove za njihovu realizaciju

Mjere za sprečavanje produkcije otpada i /ili povrata korisnog materijala iz otpada:

- Osigurati adekvatno prikupljanje svih vrsta otpada koji nastaju pri obavljanju aktivnosti na predmetnoj lokaciji;
- Jasno definisati i označiti mjesto za privremeno odlaganje otpada;
- Obezbijediti namjenske kontejnere/posude za odlaganje svih vrsta otpada koji nastaju na predmetnoj lokaciji;
- Odvojeno odlagati opasni od neopasnog otpada;
- U slučaju uginuća pilića nakon utvrđivanja uzroka uginuća od strane nadležne veterinarske službe, po preporukama iste, u skladu sa zakonskom procedurom, uginule jedinke adekvatno zbrinjavati i o tome voditi evidenciju;
- Voditi evidenciju o količinama i vrstama nastalog otpada sa kojima se upravlja na predmetnoj lokaciji na mjesečnom i godišnjem nivou;
- Za preuzimanje i odvoz svih vrsta otpada zaključiti ugovore sa specijaliziranim pravnim licima;
- Za preuzimanje i konačno zbrinjavanje komunalnog otpada zaključiti ugovor sa nadležnim komunalnim preduzećem;
- Za pražnjenje i konačno zbrinjavanje sadržaja iz sabirne jame zaključiti ugovor sa ovlaštenim pravnim licem za tu vrstu djelatnosti;
- Sa otpadom postupati u skladu sa Planom upravljanja otpadom;
- Plan upravljanja otpadom treba ažurirati svakih pet godina u skladu sa članom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom, "Službene novine Federacije BiH" br. 72/09 ili prilikom svake značajnije promjene u radu pogona i postrojenja;
- Imenovati odgovornu osobu za Plan upravljanja otpadom;
- Edukovati zaposlenike o upravljanju otpadom, posebno opasnim otpadom;
- Prilikom predavanja/preuzimanja otpada voditi računa da otpad bude praćen transportnom dokumentacijom.

7.3. Sistemi za smanjivanje i kontrolu emisija

Referentni broj emisionog mjesta:

Kontroliran i parametar	Oprema	Postojanost opreme	Kalibracija opreme	Podrška opreme

* Nije primjenjivo. Nema sistema za smanjivanje i kontrolu emisija.

Praćeni parametar	Monitoring koji treba da se izvede	Oprema za monitoring	Kalibriranje opreme za monitoring

* Nije primjenjivo. Nema sistema za smanjivanje i kontrolu emisija.

8. Opis planiranog monitoringa

8.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka

Monitoring emisije zagađujućih materija u zrak:

Monitoring plan za mjerenje emisije zagađujućih materija u zrak				
Parametri emisije u zrak	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Sumpor (IV) oksid SO ₂	Jednom godišnje	Dimnjak kotla	BAS ISO 7935:2000	BAS ISO 7935:2000
Azotni oksidi NO _x			BAS EN 14792:2018	BAS EN 14792:2018
Ugljen (II) oksid CO			BAS EN 15058:2018	BAS EN 15058:2018
Čvrste čestice			BAS ISO 9096:2020	BAS ISO 9096:2020
Dimni broj			DIN 51402-1	DIN 51402-1
O ₂ [vol%], CO ₂ [vol%], temperatura [°C], pritisak [kPa], brzina [m/s] i vlaga[%] dimnih plinova			BAS EN 14789:2018 BAS ISO 12039:2023 BAS EN 14790:2018 BAS ISO 10780:2000	BAS EN 14789:2018 BAS ISO 12039:2023 BAS EN 14790:2018 BAS ISO 10780:2000

8.2. Mjerna mjesta i monitoring okoliša

Mjerna mjesta i monitoring su propisani u poglavlju 8.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka.

9. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

9.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika

1. Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada;
2. Korištenje manje opasnih supstanci;
3. Podsticanje ponovne upotrebe i recikliranje supstanci koje nastaju i koje se koriste u postupku, i, ako je prikladno, otpada;
4. Uporedivi postupci, uređaji ili metode rada koje su uspješno isprobane u industrijskim razmjerima;
5. Tehnološki napredak i promjene u naučnim saznanjima i shvatanjima;
6. Priroda, učinci i količina predmetnih emisija;
7. Rokovi za stavljanje u pogon novih ili već postojećih postrojenja;
8. Vrijeme potrebno za uvođenje najboljih raspoloživih tehnika;
9. Potrošnja i osobine sirovina (uključujući vodu) koje se koriste u postupku, kao i njihova energetska efikasnost;
10. Potreba da se opći uticaj emisija na okoliš, kao i njihova opasnost za okoliš, spriječi ili svede na minimum;
11. Potreba da se spriječe nesreće i da se posljedice za okoliš svedu na minimum;
12. Informacije koje objavljuju javne međunarodne organizacije.

9.2. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa NRT

Opišite ukratko glavne alternative prijedloga sadržanih u zahtjevu, ukoliko ih ima.

Alternativna rješenja podrazumijevaju ona rješenja koja na sličan ili identičan način zadovoljavaju proizvodne, društvene, ekonomske aspekte procesa kao i projektovano rješenje. Kako predmetni pogon nema značajan negativan uticaj na okoliš, nema ni alternativnih rješenja u pogledu lokacije, tehnologije i sirovina koje se koriste.

Opišite sve okolinske aspekte koji su bili predviđeni u odnosu na čistije tehnologije, redukciju otpada i zamjenu sirovina.

Sve najbolje raspoložive tehnike za ovu vrstu djelatnosti date su u dokumentu „Provedbena odluka komisije (EU) 2017/302 od 15. februara 2017. godine o utvrđivanju zaključaka o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT-i), na temelju Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća, za intenzivni uzgoj peradi ili svinja (pod brojem dokumenta C(2017) 688).

Opišite postojeće ili predložene mjere s ciljem da se obezbijedi:

- 1. Primjenjivanje najboljih dostupnih tehnika da bi se spriječile, ili gde je to neizvodljivo, smanjile emisije iz instalacije;**
- 2. Nepostojanje značajnog zagađivanja;**
- 3. Sprječavanje nastanka otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom; kada se otpad generira, on se iskorištava, ili kada to tehnički ili ekonomski nije izvodljivo, vrši se odlaganje istovremeno izbjegavajući ili smanjujući njegov uticaj na okoliš;**
- 4. Efikasno korištenje energije;**
- 5. Poduzimanje svih mjera potrebnih za sprječavanje nesreća i smanjivanje posljedica od njih;**
- 6. Preduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se po prestanku aktivnosti eliminisali rizici od zagađivanja i lokacija dovela u zadovoljavajuće stanje.**

Pored mjera navedenih u predhodnim poglavljima planirane su i sljedeće mjere za monitoring proizvodnje, nastanak otpada i emisija:

- Vođenje uredne evidencije u koju će biti upisani podaci važni za rad pogona (vrijeme rada ključne opreme), podaci o količini i načinu odlaganja nastalog otpada, količini utrošenih sirovina i pomoćnih materijala;
- Praćenje količine utrošenih energenata, vode i električne energije;
- Vođenje evidencije o kvarovima opreme;
- Kontrolisanje i čišćenje odvodnih kanala;
- Vršiti redovnu kontrolu ispravnosti opreme, vođenje evidencije o pregledu opreme, o čišćenju objekata za tretman otpadnih voda i vođenje pismene zabilješke o datumu čišćenja i količini iscrpanog materijala;
- Vođenje evidencije o monitorinzima;
- Vođenje evidencije o količini i vrsti produkovanog otpada;
- Vođenje evidenciju o akcidentnim situacijama ukoliko se dese, vremenskom okviru trajanja iste i metodama sanacije posljedica.

Obrazložiti izbor tehnologije i objasniti (uključujući i finansijske aspekte) zašto, ukoliko je bilo potrebno, nije implementirana tehnologija predložena u tehničkim uputstvima o najboljim raspoloživim tehnikama.

Implementirana je trenutno najprihvatljivija tehnologija, kako sa aspekta okoliša tako i sa finansijskog aspekta.

Detaljno obrazložiti sva odstupanja od emisija vezanih za primjenu najboljih raspoloživih tehnika.

Mjerenjem emisije zagađujućih materija u zrak utvrđeno je da izmjerenje vrijednosti ne prelaze propisane granične vrijednosti.

10. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja

Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša

U svrhu unapređenja rada pogona, u cilju zaštite okoliša, planirano je provođenje sljedećih mjera:

- Mjere smanjenja negativnih uticaja na zrak;
- Mjere smanjenja negativnog uticaja na vode i tlo;
- Mjere smanjenja negativnog uticaja od buke;
- Mjere smanjenje negativnog uticaja od otpada;
- Mjere za umanjene potrošnje vode, energije i energetske efikasnost;
- Ostale mjere za smanjenje negativnih uticaja na okoliš.

Navesti i opisati mjere kojima će se eliminisati ili svesti na najmanji mogući nivo sva odstupanja od performansi najboljih raspoloživih tehnika

Mjere i aktivnosti za smanjenje negativnih uticaja na zrak, vode i tlo, mjere za smanjenje negativnih uticaja od buke i otpada date su u *poglavlju 7.1. Navesti i opisati sve mjere, tehnologije i druge tehnike za sprečavanje (ili ukoliko to nije moguće), smanjenje emisija iz pogona postrojenja i rokove za njihovu realizaciju.*

U svim aktivnostima koje se provode na lokaciji farme potrebno je postupiti u skladu sa važećim vodnim aktima.

Redovno se treba voditi evidencija i o vanrednim događajima koji mogu nastati usljed akcidentnih situacija, kvarova na instalacijama i sl., njihovo vrijeme trajanja i način sanacije.

U cilju zaštite tla potrebno je provoditi sljedeće mjere:

- Redovno provjeravati i održavati tehničku ispravnost vozila u cilju sprečavanja curenja ulja i goriva. U slučaju eventualnih incidentnih curenja iste s površine ukloniti korištenjem adekvatnog apsorbensa. Iskorišteni apsorbens se smatra opasnim otpadom, pa ga je potrebno predati ovlaštenim pravnim licima na zbrinjavanje;
- Strogo se zabranjuje deponovanje, odlaganje i skladištenje bilo koje vrste otpadnih materija direktno na tlo na lokaciji i oko nje, u cilju sprečavanja zagađenja zemljišta.
- Privremeno odlaganje otpada na lokaciji obavljati u namjenske kontejnere/posude i na mjesta predviđena za to.

Mjere u slučaju emisija sa otvorenih skladišta:

- Otvorena skladišta sirovina, pomoćnih materijala i goriva natkriti ili u potpunosti zatvoriti;
- Sva skladišta moraju odgovarati materijama koja se skladište, kapacitetom, konstrukcijom i pratećom infrastrukturom;
- Osigurati adekvatan prilaz transportnim vozilima za istovar/izuzimanje sirovina u skladišta, kako ne bi došlo do eventualnih rasipanja;
- Pridržavati se procedura rukovanja, skladišta i doziranja svih sirovina;
- U slučaju nepovoljnih vremenskih prilika materijale na otvorenim depovima pokriti zaštitnim folijama do konačne sanacije istih.

Zabranjena je primjena stajskog đubriva:

- Na područjima izloženim velikom riziku od zagađenja;
- Na poljoprivrednom tlu zasićenom vodom, pokrivenim snježnim pokrivačem i zamrznutim tlima te na plavnim zemljištima;
- U proizvodnji povrća, jagodastog voća, ljekovitog i krmnog bilja unutar 30 dana prije zriobe i berbe;
- Pomiješanog s otpadnim muljem ili kompostom od otpadnog mulja;
- Na poljoprivrednim gazdinstvima na kojima su utvrđene bolesti s uzročnicima otpornim na uslove u gnojnoj jami;
- U priobalnom pojasu, uz vodotoke do 10 m udaljenosti, uz stajaće vode do 70 m udaljenosti te na vodozaštitnom području.

U cilju smanjenja gubitka azota ispiranjem i isparavanjem, zabranjena je primjena gnojnice i gnojovke:

- Na svim poljoprivrednim površinama bez obzira na pokrivač, u vremenskom periodu od 15. novembra do 15. februara;
- Rasipanjem po površini tla bez unošenja u tlo u vremenskom periodu od 1. maja do 1. septembra.

Na poljoprivrednom zemljištu bez zelenog pokrivača zabranjena je primjena organskih đubriva.

Mjere za umanjeње potrošnje vode, energije i energetske efikasnost

Svođenje upotrebe energije i vode na minimum riješiti praksom "dobrog vođenja domaćinstva" (good house keeping), što uključuje aktivnosti sa minimalnim ili nikakvim troškovima, kao što su:

- Isključivanje motora i opreme koja se ne koristi;
- Pravilno rukovanje opremom;
- Redovno čišćenje zaprljanih površina;
- Redovna zamjena ventila;
- Zamjena česmi, dihtunga i opšte redovno održavanje opreme i radnih prostora.

Ušteda energije je najbrži, najefikasniji i najekonomičniji način da se smanji emisija i da se poboljša kvalitet zraka.

Mjere koje je potrebno provoditi u smislu optimizacije potrošnje vode i energije su:

- Voditi evidenciju o potrošnji vode, električne energije, toplote (za zagrijavanje), posebno za jedinice sa velikom potrošnjom;
- Voditi evidenciju o stvarnoj potrošnji energije razdvojeno po vrstama energije i glavnim krajnjim potrošačima na adekvatnoj osnovi (npr. satna potrošnja, dnevna, sedmična);
- Tokom perioda važenja okolinske dozvole uraditi energetske audit za tehnološke procese u svrhu sagledavanja mogućnosti za poboljšanja i minimalnog utroška energenata, te postupati u skladu sa mjerama i aktivnostima koje proizilaze iz istog.

Za povećanje energetske efikasnosti operator se treba pridržavati i sljedećih mjera:

- Provesti energetske audit na lokaciji, a temeljem rezultata audita realizirati mjere, sprovođenjem energetskog audita i mjere propisanih istih ostvarit će se brojne uštede u potrošnji energije;
- Smanjiti potrošnju električne energije kroz implementaciju sistema energetskog upravljanja i korištenje energetski efikasne opreme.

Osim prethodno nevedenih potrebno je pridržavati se i sljedećih mjera:

- Aktivnosti na održavanju zelenih površina;
- Redovno čišćenje i održavanje površina unutar kruga pogona;
- Popravka oštećenja na saobraćajnicama i ivičnjacima (ukoliko se jave).

Koji su rokovi predloženih mjera programa?

Rok: U toku važenja okolinske dozvole.

Svi zaposlenici na predmetnoj lokaciji farme za tov pilića su obavezni da kontinuirano provode predložene mjere.

Finansijska procjena predloženih mjera programa (izraziti u konvertibilnim markama)

-

Procjena rezultata uvođenja svake od mjera iz programa na smanjenje emisija, energetske efikasnost, korišćenje sirovina, vode i energije

Sa aspekta zaštite zraka, na predmetnoj lokaciji nema instalirane opreme za smanjenje emisija.

Za prihvata sanitarno-fekalnih otpadnih voda iz predmetnog objekta izgrađena je vodonepropusna septička jama bez ispusta i preliva, sa povremenim pražnjenjem i čišćenjem.

Za prihvata otpadnih voda od pranja proizvodnih objekata izgrađena je vodonepropusna sabirna jama bez ispusta i preliva, sa povremenim pražnjenjem i čišćenjem.

Za privremeno odlaganje đubriva i slame nakon čišćenja objekata izgrađena je vodonepropusna laguna/đubrišna jama.

Operator je u obavezi provoditi planirani monitoring propisan Rješenjem o okolinskoj dozvoli.

Dodatnim osavremenjavanjem i korištenjem inteligentnih i tehnološki savremenih ekoloških rješenja u procesu svakako ima za rezultat smanjenje negativnog uticaja i zagađenja okoliša po svim osnovama i parametrima.

Opisati način izvještavanja o rezultatima izvršenja mjera odnosno predloženog programa

Način izvještavanja o rezultatima izvršenih mjera definisan je opštim i sistemskim procedurama, te važećom zakonskom regulativom iz oblasti zaštite okoliša. Tokom obavljanja svakodnevnih aktivnosti vodit će se računa o tome da svi elementi koji imaju uticaj na okoliš (emisije u zrak, vode, upravljanje otpadom, okolinska buka, opasni materijali, zdravlje i sigurnost) budu usklađeni sa stanovišta zaštite okoliša, kao i sa važećom zakonskom regulativom. U normalnim uslovima rada predmetnih objekata uz poštovanje zakonskih propisa, primjenu tehničkih i organizacionih mjera zaštite, kvalitetnog održavanja, ispravne kontrole i praćenja stanja okoliša, primjenu mjera za smanjenje negativnih uticaja na okoliš, spriječit će se nastajanje otpadnih materija, te mogući nepovoljni uticaj na okoliš svesti na najmanju moguću mjeru.

Operater je obavezan podatke o provedenim mjerenjima emisija dostavljati Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na način kako je to propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Službene novine Federacije BiH“, broj 82/07).

Aplikacija za instalaciju obrasca za popunjavanje podataka za registar nalazi se na web stranici www.fmoit.gov.ba.

Operater je obavezan dostaviti izvještaje o emisijama u zrak, vodu, okolinske buke, nastalog otpada, nadležnim institucijama kako je to definisano važećim provedbenim propisima.

Operater je dužan bez odlaganja prijaviti svaku vanrednu situaciju koja značajno utiče na okoliš.

11. Sprječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima

U predmetnom pogonu nema skladištenja opasnih materija po količinama datim u Prilozima Ia. i Ib. Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", broj 51/21 i 96/22), te se ova tačka Zahtjeva ne odnosi na predmetni pogon.

12. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje) i briga po prestanku aktivnosti

Opišite postojeće, ili predložene mjere za smanjenje uticaja na okoliš po prestanku rada dijela ili cijele instalacije, uključujući i mjere za brigu o potencijalnim zagađujućim ostacima poslije zatvaranja.

Operator, trenutno, ne planira prestanak rada pogona i postrojenja na predmetnoj lokaciji.

Ukoliko, eventualno, dođe do obustave i prestanka rada pogona i postrojenja na predmetnoj lokaciji, operator je dužan ishodovati potrebna rješenja kod nadležnog ministarstva, a sve u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21). Ishodovanim rješenjima operatoru se propisuju mjere, obaveze i nosioc izvršenja mjera sanacije za pogon, postrojenje i lokaciju poslije prestanka aktivnosti. Operator je dužan provesti sve potrebne mjere, kako bi se izbjegao rizik po okoliš, zdravlje ljudi, materijalna i prirodna dobra.

Rezultati ispitivanja lokacije u odnosu na postojeća zagađenja tla i podzemnih voda iz samog pogona/ postrojenja, ili prijedlog za provedbom takvog ispitivanja, i prijedlog vremenskog okvira

Ispitivanja lokacije u odnosu na postojeća zagađenja tla i vode do sada nisu rađena. Također, na predmetnoj lokaciji do sada nisu zabilježena zagađenja tla i vode uzrokovana radom predmetnog pogona.

Planom prestanka rada pogona i postrojenja obavezno treba predvidjeti ispitivanje zagađenja tla i vode kao posljedicu uticaja rada pogona i postrojenja na lokaciji. Ovo ispitivanje treba izvršiti odmah nakon demontaže i uklanjanja objekata i postrojenja u cilju utvrđivanja mjera koje treba provesti u svrhu

remedijacije zemljišta u fazi uređenja terena i njegovog povrata u prvobitno stanje spram izgleda okolnog terena.

13. Popis priloga

1. Rješenje – Okolinska dozvola, Kanton Sarajevo, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša;
- 1.a Dopuna zahtjeva – traži se, Kanton Sarajevo, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša;
2. Uvjerenje – Izvod iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003-2023. godine, Općina Hadžići;
3. Izvod iz Posjedovnog lista, Općina Hadžići;
4. Kopija Katastarskog plana, Općina Hadžići;
5. Zemljišnoknjižni izvadak, Općina Hadžići;
6. Upotrebna dozvola, Općina Hadžići;
7. Rješenje – Vodna dozvola, Kanton Sarajevo, Ministarstvo privrede;
8. Rješenje o vodnoj dozvoli, Agencija za vodno područje rijeke Save;
9. Ugovor o odvozu gnojiva, Zemljoradnička zadruga, Nikšić Mehmed;
10. Ugovor o pružanju usluga iscrpavanja i odvoženja voda, JKP Komunalac d.o.o. Hadžići;
11. Ortofoto karte/šire područje okruženja;
12. Tlocrt pogona/postrojenja sa mjestima emisija;
13. Dijagram toka/tehnoloških šema;
14. Izvještaj o mjerjenju emisije zagađujućih materija u zrak, Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo;
15. Plan upravljanja otpadom;
16. Popis zagađujućih supstanci – Prilog IV Uredbe;
17. Netehnički rezime;
18. Izjava o tačnosti i istinitosti podataka.